

Berilo Jugoslovanskega odbora

iz Italije

BOLZOVICO

POŠILJA: IVAN UČENIKOV - KAIRO - RUE MAN/HAET EL MAHRANI ŠT. 5 - V. NT. DE/NO

Srednji vzhod

Štev. 36

20. junija 1942

Due obletnici

"Človek obrača, Bog obrne", pravi slovenski pregovor. Resničnost tega narodnega izreka se je tudi v tej vojni izkazala v vsej svoji veličini. Četudi samo površno pogledamo nazaj v najnovejšo preteklost, se nam razodenejo ogromne spremembe v zmogljivostih obeh današnjih nasprotnikov. Od izbruha vojne dalje pa vse skozi polnih 21 mesecev je prusjaški motorizirani valjar pomandral skoro vso Evropo. V težkih trenutkih, ki jih je bilo v tej vojni več ko dovolj, je premnogokrat izgledalo, kakor da je prusjaška vojska mašinerija nedosegljiva. Drug za drugim so padali evropski narodi pod kolesa prusjaškega nestvara. Vsega sveta se je lotil nepopisen strah pred prusjaško brutalnostjo, ki je ni mogel nihče ustaviti.

V času največjih prusjaških orgij zmagoslavja je prusjaška propaganda skrbela, da se je strah še povečal. Vse radijske postaje Evrope in ves evropski tisk z deset in desettisoči plačenih časnikarskih agentov, vse to je bilo v službi prusjaških pretiravanj in laži. Perfidni človeški nestvor Gëbbels je skrbel, da je živčna napetost v svetu naraščala do eksplozije. Z vsemi sredstvi so prusjaška trobila lajala v svet laži in grožnje z namenom, da ta svet do kosti prestrašijo in podvržejo. V vseh podrobnostih izdelana laž kot uporabna nemška znanost, je šla celo tako daleč, da je prusjaška propaganda pošiljala v svet svoje namišljene nasprotnike, ki naj bi prikazali Hitlerja kot najhujšega demona. S tem so hoteli psihološko omajati vero med svobodnimi evropskimi narodi v njihovo lastno odpornost. Dobro se še vsi spominjamo knjig bivšega Hitlerjevega sodelavca Rauschnigga, ki jih je izdajal v Švici in so jih dobronamerni rodoljubi prevajali v vse evropske jezike. Knjiga "Hitler mi je dejal" je veliko doprinesla k nemški zmagi, ker je služila petokoloncem kot odlična podpora njihovega satanskega delovanja. Tam kjer ni zalegal pruski denar, tam kjer se niso obnesle laži in sleparije, tamkaj je pomagal Rauschnigg. Kar je pomenila knjiga "Mein Kampf" v notranjosti Nemčije, to je dosegel Rauschnigg v zunanjem svetu.

V času največjega Hitlerjevega vojaškega vspona, ki sega dve leti nazaj - v dobo ko je velika francoska republika v izredno kratkem času podlegla in obupala - so tudi največji optimisti pričeli resno dvomiti v zmago zavezniškega orožja. Na francosko vojni zmogljivost je ves svet polagal največje upe. Francoska vojska, ki je v teku prve svetovne vojne splela toliko nadčloveških in junaških vojnih podvigov ter z njimi postala nesmrtna, je 17. junija 1940. leta položila svoje s slavo ovenčano orožje. Stari, čestitljivi generali in junaki s prve svetovne vojne niso bili dorasli novim nalogam, ki jih je od njih pričakoval francoski narod in ves ostali svobodni svet. Tisti veliki junak Verduna, maršal Petain, pred katerim se je z občudovanjem klanjal ves svet, je pokleknil pred Hitlerjem in pritisnil francoskemu narodu največji madež vojaške sramote, ki ga pozna svetovna zgodovina. Francoski narod, ki je bil v Evropi luč kulture in civilizacije, pa tudi vzor vojaških vrlin in legendarnega junaštva, ta narod je po zaslugi svojih odreenelih generalov in petokolonskih državnikov, izginil z evropskega površja. 17. junij 1940 je bil najstrašnejši dan, ki ga je mogla svobodoljubna Evropa kdaj dočakati. To je bil dan največjega in najstrašnejšega razočaranja. Strašni porazi francoskih armad in pijanosti prusjaškega zmagoslavja, vse to ne bi pomenilo nič proti strašni sramoti in katastrofalnemu razočaranju, ki so ga francoskemu narodu pripravili lastni izdajalci.

Tudi preprosti strategji so pričakovali, da bo Francija po vsem strašnem trpljenju, ki ga je preživljala, storila odločen korak. Mislili smo, da bo Weizsacker zbral svoje zadnje sile, ki jih je bilo še povsod dovolj in se umaknil na Pireneje, medtem ko bo nekaj njegovih divizij očistilo Španijo petokolonskega krvavega režima gen. Franka. Republikanci so takrat imeli v Španiji dovolj moči, da bi s francosko

podporo pognali španske fašiste. Ali nič takega se ni zgodilo. Prišel je udarec, ki se ga nihče ni nikdar nadejal in ne predvideval. Francoski državniki in petokolonski generali so prvič v francoski zgodovini grobo prelomili besedo, dano angleškemu zavezniku.

Anglija je v boju ostala sama. Z obupom v srcih so evropski narodi po vsem tem pričakovali, da bo francoskemu zgledu sledila tudi Anglija in da je uroda Evrope v resnici zapečaten za stoletja. Na obzorju so se kazali najstrašnejši obrisi temnega srednjega veka. Ali prišlo je novo presenečenje, močnejše od prvega razočaranja. Anglija je našla svoje tigre. 18. junija 1940. je izjavil angleški predsednik vlade g. Winston Churchill: "Anglija se bo borila dalje!" Istega dne pa je tudi svobodna Francija izbrisala del madeža s sebe. Francoski general de Gaulle, ki je ohranil svoje francosko dostojanstvo, je vsemu svetu izjavil, da se bo svobodna Francija borila naprej. Ta njegova izjava je dobila popolno ponovno potrditev pred nekaj dnevi v Bir Hacheimu.

Eno polno leto je Anglija sama nosila na lastnih plečih vso težino vojnih strahot. Germanske horde so z množenstvenimi zračnimi napadi obsipale angleško otočje. Val za valom so prihajali prusjaški jastrebi in nosili smrt in razvaline. Ali Angleži, čeravno brez orožja in brez zadostne vojske so vzdržali. Njihovo letalstvo je delalo čudeže in rešilo domovino. Angleški lev je bil ranjen, ali ni izkrvavel. Točno je dejal nekaj mesecev po teh dogodkih Churchill, da je Hitler zamudil autobus za London. Na veliko oznanjevanje pretnje prusjaškega vdora na angleško otočje, so izostale. Ves angleški narod se je zagrzel v delo in napore za obrambo domovine in je v teku enega leta ustvaril vojaško silo, ki je že lahko uspešno kljubovala prusjaškim naletom.

Vojna se je razširila na Balkan. Težke lekcije, ki jih je prizadejalo angleško letalstvo nemški Luftwaffi, so Hitlerja prepričale, da je Anglija zanj vendarle pretrd oreh. Zato se je v svojih živalskih nagonih po krvi vrgel z vso silo na Balkan in ga podjarmil.

Razen naskoka na Anglijo je potekalo Hitlerju vse gladko po načrtu. Prepričan v nezmotljivost svojih načrtov, posebno pa prepričan v zanesljivost petokolonskega delovanja je nagnal svoje teutonske horde na Rusijo. Ta njegov korak - 21. junija 1941. l. - je zapečatil usodo Prusjaškega. Hitler je računal, po poročilih njegovih petokolonccev v Rusiji, da bo Rusijo strl najkasneje v 3 mesecih. Ali Rusi so temeljito prekržali njegove račune. Izvabili so milijonsko nemško armado v globino ruske zemlje in pokončali z lastnim orožjem in s pomočjo generala zime na milijone ničvrednih prusjaških življenj. Eno polno leto je preteklo, odkar je Rusija stopila na stran branilcev svobode in enakopravnosti. V tem letu je Rusija dokazala vsemu svetu, da je prusjaška "nepremagljivost" varljiv balonček, napravljen iz milnice. Prusjaški razbojniki so našli na ruski fronti enakovrednega nasprotnika in na ruskih stepah bodo našli svojo zasluženo smrt. Obletnica ruskih naporov je polna največjih vojaških podvigov, ki jih je kdajkoli izvršila vojaška sila velikega naroda. Mogoče še nikdar v celi svoji zgodovini ni bil ruski narod tako žilavo odločen braniti rusko zemljo in do iztrebljenja pokončati sovražnika, kakor je v tej gigantski borbi. Ta odločitev ruskega naroda pa je dobila še svojo posebno veljavo z najnovejšo rusko-angleško vojaško pogodbo, ki je bila sklenjena te dni in ki je mogoče eden najpomembnejših dogodkov sedanje vojne.

Z vpadom prusjaških armad na Rusijo je Anglija pridobila na času, ki ga je temeljito izkoristila. Vsa angleška industrija se je sprevrgla v bojni tempo in pokazala take zmogljivosti, o katerih nihče v Angliji nikdar ni sanjal.

Medtem pa se je zgodilo še nekaj, kar bo končno veljavno odločilo zmago demokracij v sedanji vojni. (Nadaljevanje na 2. str.)

(Nadaljevanje s 1.str.)

Hitlerjeva osebna živčna razoranost je zopet zbruhnila enkrat na dan in njen uspeh je bil ta, da je ta norec napovedal vojno Ameriki. Slabo pozna Hitler zgodovino in popolnoma nepoučen je o zamislih in delu pokojnega Bismarcka. Bismarck je bil gotovo človek širokega državniškega obzorja in človek velike pameti, ki je nemškemu narodu zapustil svečano oporoko, v katerem ga roti naj nikdar ne stopa v sovražnost z Rusijo. Tega opozorila se naduti kajzer Viljem ni držal, zato je bil pokončan. Tudi njegov naslednik, slikarski pomočnik, Adolf Hitler, je Bismarckovo oporoko prezrl, zato bo tudi njega in njegove pajdaše, kakor tudi celotno prusjaško pleme zadela ista usoda.

Vstop Z.A.D. v vojno je pričel z uspešnimi pobudami na vseh bojiščih. "Bog je obrnil", obrnil je tisoče angleških letal, da trosijo smrt in ruševine tistemu narodu, ki je doslej moril evropske narode ne da bi sam utrpel pri tem kako posebno škodo. Kolo sreče se je obrnilo, sedaj bo prusjaški narod tisti, ki bo spoznal, kaj je gorje, kaj je trpljenje, kaj je mučeništvo, kaj so solze in predvsem tisti narod,

ki bo lahko štel svoje lastne grobove.

Usoda Beograda, Varšave, Rotterdama, Londona in naštetih drugih zavezniških prestolic in središč se ponavlja danes na Kölnu, Essenu, Lübecku, Hamburgu itd. Jutri bo ista usoda doletela Berlin in zlasti vso tisto prusjaško zalego, ki drugega ni vredna kot popolnega iztrebljenja. Ura usmiljenja, ura humanosti, pijeta te, človečnosti je za prusjaški rod odbila, zato pa se z vso hitrostjo bliža ura maščevanja, ura najstrašnejše sode, ki jo pozna zgodovina človeštva. Soda in Gornja se bosta vselili v prusjaško zemljo takrat, ko se bodo razlile zmagovalne armade evropskih narodov po švabski zemlji in ko bo to zemljo tlačila noga zavezniškega vojaka, ki mu je srce prepolno sovraštva in neutešljivih želja po maščevanju. To bo pravi sodni dan vsega prusjaškega plemena, ki je v teku te vojne izvršilo po vsej Evropi na milijone in milijone najogabnejših zločinov.

Pijanost prusjaškega zmagovalja izginja, zato pa pretresa strah kosti tudi zadnjemu pripadniku tega zločinskega naroda... Verujemo, da bo dan sode prišel še predno bomo obhajali drugo obletnico ruskega vstopa v vojno.

LONDONSKO PISMO

Vi ste v Egiptu, mi pa tu v Londonu. Oboji smo zelo radovedni in bi predvsem hoteli vedeti, kako je pri nas na Slovenskem. Preteklo je že leto dni, odkar je prišla nesreča nad naše ljudi. Že polno leto nimamo vesti od doma. Kako se neki godi našim otročičkom, našim materam, očetom, ženam, bratom, sestram? Za vsakega je seveda popolnoma nemogoče poizvedeti, vendar nekaj vesti le pride iz Slovenije. Če bi brskali po teh z ljubeznijo in bolestjo v duši popisanih papirjih, bi morda eden ali drugi našel v njih ime domače vasi. Na žalost vam povem, da so vse te vesti pa naj zadevujejo kogarkoli in karkoli sama žalost. Slovence izseljujejo, njihove domačije požigajo in pustošijo. Morda bi v teh papirjih našli znano ime družine, pa bi se vam izvil v nebo vzdih: Bog obvaruj, Bog pomagaj! Poročila o Slovencih so kratka in suhoparna, zato pa krvava in žalostna do obupa. Nasilno jih izseljujejo. V množicah ubijajo in zapirajo, včasih jih pomilostijo na dosmrtno ječo.

Kar je še Slovencev ostalo v Sloveniji, kar je še živih, živijo čudno življenje. Zaradi hrane še ni najhujše. V mestih je slabo, ali skoro vsak naš meščan ima sorodnike na kmetih. Tu pa se še vedno najde nekaj za pod zob. Nemci so konfiscirali nekatere pridelke, v prvi vrsti oves. Vsak kmet je dobil dovoljenje, na katerem je točno zapisano koliko živil sme porabiti zase na leto. Odvisek mora oddati prehranjevalni centrali. Vina primanjkuje. Gostilničarji in hotelirji smejo prodati po 100 l vina na mesec. Tudi tobaka primanjkuje. Po mestih je še hujše. Hrana, ki jo dobe na nakaznice, ne zadostuje. Največkrat je tudi ni mogoče dobiti kljub nakaznicam. Zima je bila izredno huda, kurjave pa ni bilo mogoče dobiti. Trpljenja je bilo več kot preveč. Nekateri so dobili nakaznice za obleko, drugi zopet niso dobili ničesar in zato tudi ne morejo ničesar kupiti. Stare zaloge so Nemci pobrali, vse trgovine so izropali in odpeljali blago v Nemčijo. Kar sedaj od tam prihaja je ničvreden vojni nadomestek.

Gotovo že veste, kakšna je usoda duhovništva in cerkva. V nekem pismu, ki smo ga prejeli čitamo, da imajo v nekem kraju vsako nedeljo dopolne godbo pred pošto, namesto maše, ker je cerkev zaprta. Otrok več ne krstijo in jih ne vpisujejo v matrike župnij. Za novorojenčka prejme oče papirje na občini. Cerkveni zakon ni dovoljen. Mrtve pokopujejo mežnarji, duhovnikov ni daleč od okoli. Kjer so še ostali in še mašujejo, prihaja ljudstvo deset, dvajset in celo štiri-deset kilometrov daleč k maši.

Vse slovenske učiteljice so Nemci pognali. Nekatere so zaprli, druge izgnali, ostale pa vrgli na cesto brez kruha in zalužka. Lansko jesen so odprli šole in slovenske otroke poučujejo samo nemški učitelji in učiteljice. Eno pa je gotovo, tako pravi neko poročilo: slovenski otroci ne bodo nikdar spoštovali nemške kulture. Nemške učiteljice so bivše natakari-ice in trgovske prodajalke. Lahko si mislite, da taka svojat, ki je poleg vsega še moralno pokvarjena, ne more biti oznanjevalka znanja in lepega vedenja. Otroke največ učijo telovadbe in petja. Za ta dva predmeta ni potrebno znanje materinega jezika. O šolstvu navaja poročilo tudi dve veseli zgozbi. Polno uro se je nemški učitelj trudil, da bi slovenske otroke naučil neke Hitlerjevske pesmi. Ob koncu jim je dejal, naj zapojejo pesem, ki jim najbolj ugaja. Z velikim navdušenjem so otroci udarili - "Bože pravde".

Nemška učiteljica je kaznovala v šoli učenca po čisto prusjaških pedagoških načelih. Postavila ga je v kot in mu ukazala, da drži obe roki vzdignjeni. Ko sta mu od utrujenosti ročici omahnili, se je namenila učiteljica s palico v roki nad otročička, da ga pretepe. Tedaj pa so otroci planili s klopi, obkolili svojega sošolca in korajžno zapeli: "Hej Slovani"...

V Sloveniji, ki so jo zasedli Lahi, so se vsiljivo v začetku trudili, da bi ohranili nekaj videz normalnega življenja. Ta laški način je poznan zelo dobro našim ljudem v Primorju iz l. 1918. Sedaj po enem letu pa se je italijanska korajža tudi po tem delu Slovenije močno okrepla. Začetno popuščanje je narekoval strah, ki so ga bili polni tako laški vojaki kakor tudi privandranji civilisti. Vojška sodišča so postrelila že nekaj desetih slovenskih fantov.

Ko človek prebira te papirje, žive priče življenja v Sloveniji, mu vstaja čudna slika pred očmi. Popolna brezpravnost in rokovnjaške razmere. Vsako uro podnevi ali ponoči - rajši ponoči - ti lahko nekdo potrka na vrata. Mogoče zahteva tvoje življenje, mogoče tvojega prašiča iz svinjaka, moko ali mast iz shrambe ali odejo s postelje. Mogoče je Prusjak - gestapovec, mogoče Lah - fašistovski potepuh, mogoče je četnik ali prijatelj in sosed, ki išče skrivališča. Ljudi streljajo po vaških gostilnah, po kmečkih in mestnih domovih, v parkih in sprehajališčih, v avtomobilu sredi ulice ali na samotnih gorskih stezah...

Po triglavskih strminah, po dolenskih in štajerskih gričih, po notranjskih gozdovih in po vsej okolici Ljubljane se premikajo in preže na vse strani nemške in laške kolone soldateske. V gorah in po gozdovih se skrivajo slovenski četniki. Od kmečkih puntov dalje ni bilo več takih časov v naših krajih. Takih časov polnih trpljenja in junaštva. Ali tudi takrat ko so hrumeli po naših slovenskih tleh "boji za staro pravdo" je imelo življenje večjo vrednost, kakor danes.

VOJVODA UGOTAVLJA

Razni intrigantje in prusjaško-laško-paveličevski agentje so širili laži, kakor da bi vojvoda mislil na neko sodelovanje z izdajalci. Zato je vojvoda razglasil tole:

V NAŠI ZEMLJI SO DIMITRIJE LJOTIĆ, MILAN NEDIĆ IN KOSTA PEČANEC NAVADNI PLAČENCI NEMCEV. ZARADI TEGA SO TI LJUDJE V NAŠEM NARODU NAJBOLJ ZASOVAŽENI, BOLJ ZASOVAŽENI, KAKOR VSI BRANKOVIĆI OD KOSOVEGA DO DANES. VSAK NAŠ POŠTEN IN ČESTIT ČLOVEK SE SPOMINJA TEH IMEN Z NAJVEČJO ODVRATNOSTJO IN GNJUSOM. KER SE TEGA ZAVEDAJO IN IZ STRAHU PRED SKORAJŠNJO NARODNO SODBO, KI NE BO IZOSTALA, ŠIRIJO PO SVOJIH PLAČENCIH IZMIŠLJENE VESTI, DA SODELUJEJO - Z MENOJ.

IZJAVLJAM VSEMU SVETU, POSEBNO VSAKEMU JUŽNEMU SLOVANU: NITI Z NJIMI, NITI Z NJIHOVIMI POMOČNIKI NEČEM NOBENEGA SODELOVANJA. OBŠOJAM VSAKO MISEL NA KAKRŠNO KOLI SODELOVANJE Z NARODNIMI IZKORENINJENCI IN OKUPATORSKIMI HLAPCI, IZDAJALCI DOMOVINE IN NARODNI IZKORENINJENCI ZASLUŽIJO SAMO SMRT IN PROKLETSTVO NARODA, KI JIH BO SPREMLJALO TUDI ŠE PREKO GROBA, DOKLER BO SVET STAL IN VSE DO NJIHOVEGA ZADNJEGA IZDAJALSKEGA POKOLENJA.

GEN. DRAŽA MIHAILOVIĆ, MIN. VOJSKE

ARMADA "V" NAPADA...

V vsej Evropi od Norveške pa do Sredozemskih obal se krepi odpor proti sovražniku in armade "V" prehajajo tudi že v napad.

Podzemeljski podvigi domoljubnih Norvežanov so našli podporo tudi že med sosednimi Švedi. Tako je 2.000 švedskih žena poslalo norveškim ženam poslanico navdušenja in poguma za delo, ki ga izvršujejo proti okupatorjem hrabri Norvežani. V Stockholmu so ustanovili poseben odbor za pomoč norveškim rodoljubom.

V Belgiji je morala prebivalstva odlična. Manifestacije za zavezništvo so posebno pogoste po kinematografih. Hiše izdajalcev označujejo s kljukastimi križi, pod katerimi so napisani "maščevanje". Ravno tako so vidno ožigosane hiše trgovcev in gostilničarjev, ki sodelujejo s Prusjaki in katerim so belgijski rodoljubi napovedali odločen bojkot.

Na Češkem zamen rot polkovnik Moravec, ki je vrhovni šef prusjaških sodelavcev, češko prebivalstvo, naj se vda Prusjakom. Streljanja prebivalstva kot represalije za umor zverinskega Heydricha se nadaljujejo. V rudniškem središču Kladno v severni Češki uporabljajo češki rodoljubi gozdove Krivoklad kot središče češke sabotaže.

Na Poljskem je nemški pritisk izredno močan. Uporabo poljskega jezika so prepovedali v Gdini, kar je svečano proglasil Hitlerjev bandit Forster. Druga beštija prusjaških krvnikov, generalni guverner, gen. Frank, je mobiliziral vse Nemce od 16. do 60. leta, ki bivajo na Poljskem. Ta mobilizacija je bila proglašena v nemškem listu "Der Wehrereitschaftsdienst". Ti ukrepi naj bi pojačali odporno silo nemške gestapo in nemške vojske v obrambi proti poljskim rodoljubom, ki kvarijo železniške proge, minirajo mostove in na vseh koncih in krajih slabijo nemško udar-

no silo.

Najbolj organizirani in tudi najuspešnejši odpor daje še vedno Jugoslavija. Kakor smo že večkrat poročali je general Draža Mihailović zavzel obširne predele zahodne Srbije, Bosne in Hercegovine ter Črne gore. Tudi v vzhodni Srbiji in Vojvodini uspešno delujejo četniki in partizani. O domoljubnih akcijah Hrvatov poročamo na drugem mestu, ravno tako smo že večkrat informirali naše čitatelje o akcijah na Slovenskem. Ves svetovni tisk priznava danes, da veže gen. Mihailović s svojimi četniki 17 laških divizij. Sam "Popolo d'Italia" priznava, da imajo Italijani največ izgub na ozemlju Jugoslavije. Nemški general Bader in italijanski Roatta sta sklenila odločno tretji jugoslovanski odpor, ali vse do danes se jima je komaj posrečilo izvesti obrambo glavnih železniških zvez, predvsem proge Beograd-Solun. Pa niti tu nista imela posebne sreče, ker se napadi še vedno ponavljajo.

Londonski tisk poroča nadalje, da so jugoslovanski partizani prišli v stik z bolgarskimi četniki, ki da se borijo uspešno proti režimu kralja Borisa. Dragoljub Jovanović, znani srbski književnik, je v vrstah partizanov na bolgarski meji.

V albanskih gorah deluje albanski četnik Abaz Kup, ki je že večkrat prav pošteno premlatil oddelke laške okupatorske armade. Na srbskem ozemlju deluje tudi drugi albanski vodja četnikov Loupi, ki je iz istega kraja doma kakor Skanderberg.

Armada "V" deluje povsod in če bodo uspehi na bojiščih v bližji prihodnosti na strani zveznikov, kakor tudi če bodo končno zavezniki odprli v Evropi svojo drugo fronto, je zelo verjetno, da bo nemški polom dosežen že v teku tega leta. Vsi znaki kažejo, da Prusjaki ne bodo preživeli še ene zime.

SILA AMERIŠKEGA LETALSTVA

Predsednik Z.A.D. Franklin Roosevelt je 6. januarja 1942 dejal tole: Naša proizvodnja letal bo v letu 1942 dosegla število 60.000 letal, to je 10.000 letal več, kakor pa smo določili pred poldrugim letom. V tem številu je zapopadenih 45000 borbenih letal, bombnikov in strmoglavcev ter izvidniških letal. Hitrost proizvodnje se bo v toliko povečala, da bomo v letu 1943 izdelali 125.000 letal, med njimi bo 100000 borbenih letal.

Ko je takrat predsednik Roosevelt čital v ameriškem parlamentu svojo odločitev in to komaj nekaj tednov po zahrbtnem napadu Japoncev na Pearl Harbour, je njegov poziv podžgal vso ameriško industrijo.

Danes, samo nekaj mesecev po predsedniškem poročilu, izletajo v ogromnih množinah vojaška letala iz ameriških letalskih tovarn, ki so že v mnogem prekorčile v programu določeno število. Obstoječe letalske tovarne so podvojile in celo potrojile svojo proizvodnjo v primeri proizvodnje pred enim letom. Druge tovarne, ki so v pretekli zimi obstojale samo na papirju ameriških inženjerjev, so danes v polnem obratu. Največje ameriške avtomobilске tovarne so velik del svojih naprav pretvorile v proizvodnjo letal in letalskih delov.

Organizacija celotne ameriške letalske industrije je nekaj veličastnega in je bila njena izvedba mogoča samo v Ameriki, ki je klasična dežela neomejenih zmogljivosti. Letalske tovarne in številna pomožna obratovališča so raztresena od enega do drugega oceana. 1 milijon posebno izvežbanih delavcev dela dan in noč v montažnih dvoranah, ki so postavljene v 117 industrijskih središčih. Drugi milijon delavcev je zaposlen v ogromnih tovarnah, kjer se proizvajajo merilne naprave, instrumenti za plovbo, topovi, oklopne plošče, aluminijaste zlitine, jeklo itd.

Številne visoke električne peči v Tennessee Valley-ju, jeklene fužine v Pensilvaniji, ki so največje na svetu, bruhaajo dnevno ogromne količine polizdelkov za potrebe vojne industrije.

Ali važnejše od vsega tega je dejstvo jeklene ameriške odločnosti, zlasti pa tistih deset in deset tisoč mož po posameznih tovarnah, ki so se zagrizli v svoje delo, da bi na ta način z vso natančnostjo, največjim požrtvovanjem in z vso mogočo hitrostjo izdelali orožja, ki bodo osvobodila Evropo in ves svet od prusjaške tiranije.

Detroit, Michigan, središče svetovne avtomobilске industrije v mirnih časih, je sedaj središče ameriških vojnih naporov in zvrst orjaške ameriške vojne mašinerije, ki je bila žrtvovana enemu samemu cilju: Proizvodnji letal za končni obračun. Vsa proizvodnja zasebnih avtomobilov je ustavljena. Če pomislimo, da je samo Ford v mirnih časih izdelal preko

6 milijonov motornih vozil, vse ostale velike avtomobilске tovarne pa še enkrat toliko, potem nam ne bo težko doumeti, kaj vse lahko proizvajajo ti stroji, ki so bili seveda še znatno pomoženi in povečani, v enem samem letu. Detroit proizvaja samo še za totalno vojno.

Vse to kar je storil Ford so napravile tudi ostale ogromne ameriške tovarne, kakor General Motors, Chrysler, Hudson in Packard.

Vsa ta ogromna proizvodnja letal, ki je deloma namenjena ameriški letalstvu, deloma pa letalstvu ostalih zavezniških armad, zahteva samo za Z.A.D. dva milijona mož letalskega osebja. Najmanj 150.000 mož te armade bo izvežbanih za vojne pilote. Večina jih bo stopila v akcijo še pred koncem 1.1942. Mornariško letalstvo bo posebej še dobilo 30.000 pilotov.

Še pred japonskim napadom na Pearl Harbour so Amerikanci izdelali načrt, po katerem naj bi do konca tega meseca izvežbali letalsko armado 400000 mož. Glavna naloga ameriškega vojnega vodstva je danes posvečena izvežbanju osebja za 185.000 letal, ki jih bo imela ameriška armada na razpolago ob koncu leta 1943. Ameriški narod razpolaga z ogromnim številom mladih ljudi, ki so navdušeni letalci. Ob izbruhu vojne je imelo ameriško letalstvo 220.000 mož v službi. Zasebno letalstvo v Ameriki je že v mirnem času razpolagalo s 75.000 pilotov, ki so bili takoj uporabni za vojno službo.

Amerika ima letala in Amerika ima tudi pilote. Že bližnja bodočnost nam odpira najboljše izglede v razvoju bodočih vojnih dogodkov. Ko je 1. 1917. stopila Amerika v vojno, je naduti nemški cesar Viljem izjavil, da prihajajo Amerikanci - prepozno. Kako strašno se je zmotil! Pred 6 meseci je širokousta Gobbelsova pokveka zabavskala v svet, da so Amerikanci brez vojske, brez letal in brez vojne mornarice. Vojni dogodki 1.1918. so temeljito povesili brke starem Viljemu. Vojni dogodki, mogoče še v tem letu, bodo pritiskali Gobbelsu nagobčnik na njegov loputnik.

Kakšna letala izdeljuje ameriška letalska industrija? Curtiss P-40-D je najboljše in najhitrejše lovsko letalo na Srednjem vzhodu. Angleži ga imenujejo tudi "Kityhawk". Prva letala tega modela so uporabljali ameriški letalski prostovoljci, ki so branili Birmanijo. V 6 tednih so sestrelili 131 japonskih letal, sami pa so pri tem izgubili samo 3 letala.

Leteče trdnjave "Boeing" in "Liberator" so bombniki na izredno dolge proge in edina letala, ki lahko lete v višini 7000 metrov. Nosijo tovore bomb od 4 do 8 ton. Tudi vsa druga ameriška letala izkazujejo kakovosti, s katerimi se ne morejo meriti osovinci.

V sedanjih bojih v Libiji so že stopili v borbo tudi ameriški letalci in to z velikim uspehom.

Izpod domačega latnika

PROTIFAŠISTOVSKO GIBANJE NA PRIMORSKEM zavzema čedalje večji obseg. Vodstvo tega gibanja je v celoti v rokah naših slovenskih rojakov. V zadnjem času so pristopili tudi številni Furlani, ki jim je fašizem prizadejal mnogo zla. Furlani so postavili svoj politični cilj, ki gre za tem, da bi bili tudi oni po končani vojni priključeni Veliki Jugoslaviji. Pogajanja, ki so jih njihovi zastopniki vodili s Slovenci, so se nanašala predvsem na kulturno avtonomijo, ki naj bi je bili deležni Furlani v novi Jugoslaviji. Zdi se, da je bil formalno dosežen sporazum. Furlani, ki pod Italijo niso smeli uporabljati in razvijati svojega jezika, so postali v zadnjih 20 letih močno narodno zavedni in poskušajo furlanščino dvigniti na nivo književnega jezika. Zlasti marljivi so mlajši, ki vidijo v Jugoslaviji vsa jamstva za kulturni in gospodarski obstanek svojega rodu.

ZAMENJAVA LAŠKIH GARNIZIJ NA SLOVENSKEM. V zadnjem času so laške vojaške oblasti zamenjale posadke na Slovenskem. Zlasti so odšli v notranjost mlajši letniki 1910 do 1920. Zamenjali so jih starejši vpoklicanci. Mnogi med njimi so bili že v prvi svetovni vojni. Zanimivo je, da so Lahi poslali v Ljubljano tudi nekaj vpoklicancev slovenske narodnosti, zlasti iz Krasa. Morala starejših vpoklicancev je zelo nizka. Po gostilnah javno gođrnjajo čez fašizem in javno tudi izražajo svoje simpatije do Rusije. Tudi mlajši letniki simpatizirajo z Rusi, to zlasti zato, da bi jih kot nezanesljive ne poslali na rusko fronto, ki se je vsi strašno boje.

JUGOSLOVANSKO POSLANIŠTVO V LONDONU POVIŠANO V AMBASADO. Iz Londona poročajo, da je 15. t.m. sprejel Nj. Vel. Kralj Peter II. v posebni avdijenci sedanjega ministra na našem dvoru, g. Georges-a Rendella. Pri tej svečani priliki je bil angleški poslanik akreditiran kot ambasador. Seveda je bil tudi naš poslanik na angleškem dvoru povišan na ambasadorja.

PRUSJASKI NAČRTI ZA IZTREBLJENJE SRBOV IN SLOVENCEV. Naš zunanji minister, dr. Ninčič je poslal londonskemu dnevniku "Times" pismo, v katerem zahteva najstrožjo kazen za zločince, ki nameravajo v zasedenih delih Jugoslavije iztrebiti Srbe in Slovence. Minister dr. Ninčič navaja v svojem pismu zlasti zverinska dela takozvanih kazenskih ekspedicij, ki jih izvršuje nemška armada. Pri takih ekspedicijah prusjaški divjaki morijo v masah srbske otroke. Iz vsega zločinskega početja je razvidno, da imajo Germani načrt sistematično iztrebiti ves srbski narod. Ravno tako - pravi dr. Ninčič obstoji podoben načrt za uničenje Slovencev v Sloveniji, ki so za zasedli Germani. - Pred nekaj dnevi je bil z navdušenjem sprejet v vsem svetu predlog, naj se za vsa hudodelstva, ki jih izvršujejo prusjaški rokomavi v zasedeni Franciji, z letalskimi napadi pokonča primerno število prusjaških naselij. Potrebno pa bi bilo ta načrt osvojiti in organizirati posebne eskadrilje, ki bi jih pilotirali piloti vseh zaslužnenih narodov in bi se te eskadrilje uporabljale samo za kazenske polete nad prusjaškim ozemljem. Te eskadrilje naj bi iz Anglije bombardirale Prusijo ob vsaki priliki, ko bi kjerkoli v zasedenih ozemljih Prusjaki ponavljali svoje krvave zločine. Na ta način bi se prusjaške sadistične orgije in množestvena krvoprelitja gotovo uspešno omejila. Izvedba tega načrta bi zavezniškemu vojnemu vodstvu gotovo ne prizadejala težkoč, posebno sedaj, ko imajo zavezniki absolutno zračno premoč na zahodu. Taki kazenski poleti bi dvignili odporni duh v zaslužnjem prebivalstvu, obenem pa bi se na ta način nudila nesrečnim ljudem učinkovita moralna podpora.

ŠVICARSKI LISTI O SITUACIJI ITALIJE. Ob priliki druge obletnice vstopa Italije v vojno so švicarski listi posvetili temu dogodku precejšno pažnjo. Prav posebno so si izposodili Mussolinija, ki so mu očitali vse ogromne napake, ki jih je napravil v teku zadnjih petih let. Kaj je še ostalo od Italije! se sprašujejo listi. Kakšna je razlika med Italijo in ostalimi zasedenimi evropskimi državami? Odgovor je zelo enostaven: Poleg tega, da Italijani stradajo in da delajo za Nemce, morajo za njih tudi umirati. Kakšni so izgledi za Italijo če zmagojo zavezniki oziroma če zmagojo Prusjaki? Tudi ta odgovor je enostaven: V enem in drugem slučaju je usoda Italije in njenega cesarstva - zapečaten.

TISOČDNEVNICA VOJNE. Z mešanimi občutki so praznovali v Berlinu tisočdnevno izbruh sovražnosti. Kljub najstrožji cenzuri je članek v "Frankfurter Zeitung" napisal tudi tole: Če bi nam nekdo 1. septembra 1939 dejal, da bo vojna trajala 1000 dni, bi se nam - le priznajmo - stisnilo srce. Če bi nekdo takrat odprl

zastor prihodnosti in če bi nemški človek na pozornici razbral vse tisto trpljenje, žrtve in samozatajevanja, bi ga oblila zona. Seveda članek v nadaljnjih izvajanjih širokoustno našteva uspehe nemškega prožja, ali se proti koncu članka trpko sprašuje, kdaj bo konec trpljenja in pomanjkanja in ali bo zmaga v resnici tudi popolna.

PAVELIČEVA MOBILIZACIJA SEPA. Pavelić že pol leta mobilizira. Pozivom se je odzvalo komaj 20% obveznikov. Veliki del sedi doma, drugi pa so zbežali v gozdove in na gore, kjer pristopajo v zelene kadre, ki jih kar mrgoli po Hrvaškem. Po najnovejših vesteh so se zelenokadrovci zvezali z Mihailovičem, zato je zelo verjetno, da bo zeleni kader odigral na Hrvaškem še veliko vlogo. V vrstah zelenega kadra je mnogo prvakov HSS. Znano je, da so v zelenem kadru Miškina, Jančiković, Tomašić in še mnogi drugi. Tudi hrvaški "partizani" so zelo aktivni in so že na več mestih prizadejali ustašem in Lahom prav občutne izgube. Vodja partizanov je Vilim Galjer s svojo ženo. Lansko leto so njegovi pristaši organizirali in izvršili uspešen atentat v zagrebški telefonski centrali, o čemer smo svojočasno že poročali. Poleg tega so partizani zelo aktivni v Dalmaciji in v Primorju. V vrstah HSS povdarjajo, da vsi hrvaški partizani priznavajo dr. Mačka kot voditelja Hrvatov in da vodijo vse borbe proti ustašem v njegovem imenu. Hrvaški kmetje jih prav uspešno podpirajo.

GOSPODARSKO STANJE NA HRVAŠKEM je katastrofalno. Skoro ničesar ni mogoče več kupiti in draginja je ogromna. Prebivalstvo prejema dnevno po 123 g kruha, ki je napravljen iz mešanice 80% koruze in 20% pšenice. Delavci prejema dnevno po 200 g kruha. Masti, mesa, obutka in obleke ni mogoče dobiti. V veliki modi so čevlji z lesenimi podplati. Kdor hoče nove čevlje kupiti, jih seveda dobi lahko samo na nakaznico, prinesiti pa mora v trgovino svoje stare čevlje, ki jih tu popravijo in prodajo proti nakaznici nekemu drugemu. Kmetje nič ne zaupajo hrvaškemu denarju in čeravno je Pavelić uradno določil tečaj kune napram dinarju v razmerju 1:1, kupujejo na črni borzi dinarje po 1.50 kuno za 1 dinar.

VSESLOVANSKI KONGRES V MOSKVI je strašno razburil berlinske slovanofobe. Ves prusjaški tisk je temu kongresu posvetil po nekaj stolpcev. V svojem divjem sovražstvu proti slovanstvu opominjajo prusjaški požeruhi slovanstva celo Anglosaksonce na slovanstvo nevarnost, ki da bo ugonobila vse ostale "kulturne narode", če se jim posreči zagospodovati svetu. Prusjaški gimpelni ugotavljajo z nekim posebnim užitkom, da na kongresu niso bili zastopani Hrvatje. Budalo neumno prusjaško, saj tudi Slovenci in Srbi niso bili zastopani, zato pa so imeli Jugoslavlani skoro najštevilnejše zastopstvo. Pavelićevih banditov seveda ni bilo, saj niso Slovani, pač pa Gotje in to naj tudi ostanejo.

"DOMOBRANCI" NA HRVAŠKEM. Po prusjaškem vzorcu so tudi v germansko-laški koloniji - v "neodvisni Hrvaški" uvedli takozvano prisilno delovno službo. V smislu novega zakona je to nekaka pomožna gestapo. Pravijo temu novemu ustaškemu izumu "domobranci". V smislu uredbe "podpirajo domobranci in spopolnjujejo v zaledju delovanje hrvaške oborožene sile." Poleg tega imajo "domobranci" skrbeti za to, da se redno opravi vsa poljska dela. "Domobranci" tudi skrbijo za strašno službo javnih naprav! Delovna služba je obvezna za vse pripadnike "neodvisne" države od 18. leta starosti dalje. "Domobranci" so organizirani v delavskih bataljonih po 800 mož.

BELOGARDIJCI - NAJODVRATNEJŠI PETOKOLONCI. Vesti, ki prihajajo iz Srbije in Hrvaške soglasno naglašajo, da so se ruski begunci, ki jih je Jugoslavija po revoluciji velikodušno sprejela okrog 100.000 in jim v teku 20 let žrtvovala okrog 10 milijard dinarjev, žal po veliki večini izkazali kot skrajno nevhvaležni napram svoji novi domovini. V posameznih ministerstvih je delovalo vse polno Rusov - beguncev, mnogokrat z zelo pomanjkljivo šolsko izobrazbo. Velika večina teh ljudi je bila že v mirnem času v službi Prusjakov. Po prihodu osovinskih razbojnikov so se skoro vsi ruski begunci priključili sovražnikom Jugoslavije. Sedaj poročajo iz Budimpešte, da je bila na rusko fronto že odposlana prva legija belogardijcev. Skoro vsi oficirji te legije - pravi poročilo - so se izšolali v ruski vojaški akademiji v Jugoslaviji. Številni ruski begunci že delujejo v prusjaški službi v Ukrajini.

OB ZAKLJUČKU LISTA smo prejeli vest, da so neznanci na ljubljanskih ulicah ubili dekana teološke fakultete dr. Ehrlicha in njegovega tajnika g. Rojčiča.